

TYGODNIK

PETERSBURSKI.

Wtorek, 26 Stycznia.

Wychodzi we Wtorki i Piątki. Prenumerata przyjmuje się w Redakcyi zapisując do Redakcyi Tygodnika w Petersburgu, w Gazetnej Expedycyi Petersburskiego Poczłamtu, i we wszystkich Poczłowych w kraju urządach.

Cena Roczna na prowincją s pocztą, a w Stolicy z noszeniem do mieszkań 50 rub. as. Półroczna 25 r. as. Bez pocztę, dla odbierających w więgarni Smirdina, Roczna 45 r. as. Półroczna 23 rub. as.

Wiadomości krajowe.

Petersburg 25 Stycznia.

— Przez reskrypta CESARSKIE mianowani kawalerami CESARSKIEGO i KRÓLEWSKIEGO orderu Orła białego, 6 b. m., za gorliwą służbę, Radczy Tajni: Zarządzający ministerstwem sprawiedliwości, Sekretarz Stanu, *Daszkow*; zostający w obowiązkach głównozarządzającego sprawami duchownymi obcych wyznań, Sekretarz Stanu *Błudow*; Sekretarz Państwa *Marczenko*; Oberberg-hauptmann, 3 kl. Senator *Miecznikow*; i Łowczy Dworu, Senator hr. *Kutajsov*;—Ś. Stanisława 1 kl. Kontr-admirał *Kaczatow*.

— Przez Ukazy CESARSKIE do Rząd. Senatu, 25 Grudnia z. r., zatwierdzona Ustawa o duchowieństwie mahometańskiej wiary w Krymie, i należących do niego sprawach,—11 b. m., dozorca Wileńskiego szpitalu 9 kl. *Szczerbachi*, za gorliwą służbę podniesiony do klasy 8ej;—mianowani: 13go, Litewski dyrektor poczt R. R. St. *Bucharcki*, Radcą Tajnym, i członkiem Rady przy Głównozarządzającym wydziałem poczt;—15go, Starszy leśniczy gub Wołyńskiej, Rad. Kollegijalny *Nożew*, Wołogodzkiem Wice-gubernatorem.

— Przez rozkaz dzienny CESARSKI 16 b. m. mianowani: dowódzca 2ej bryg. 1ej dywizyi lekkiej jazdy gwardyi Jen.-major *Glazenap* 1, dowódzca 1ej bryg. 1ej dywizyi; dowódzca pułku huzarów gwardyi Jen.-major bar. *Arps-Hofen*, dowódzca 2ej bryg. 1ej dyw. lekkiej jazdy gwardyi; zostający zaś przy naczelniku 2ej lekkiej dywizyi jazdy gwardyi, Jen.-major bar. *Renne* 2, dowódzca pułku ułanów gwardyi.—Wyląca się ze spisów, zmarły dowódzca 6ej dyw. artyll. Jen.-major *Szuzzerin*.

Wyroki Sądów Wojennych. 1) Student Moskiewskiego uniwersytetu *Gaspar Szaniawski* i tegoż Uniw. Magister *Omfrý Pietraszkiwicz* (*), z odbytego sądu wojennego,

(*) O ich spółnikach: *Cieplńskim*, *Moraczewskim* i *Kiersnowskich*, patrz Nr, poprzedz. str. 39.

okazali się winniemi o naruszenie przysięgi wierności, zamiaru zdrady przeciwko prawej władzy i ucieczki do Litwy dla połączenia się tam z rokoszanami. Departament Audytoryjatski, po rozpatrzeniu takowej sprawy, skazał pomienione osoby na utratę rang, szlachectwa, i posłanie do Syberyi na osadę.—2) Szlachcic gub. Wołyńskiej, pow. Krzemienieckiego *Kajetan Zajączkowski*, z odbytego sądu wojennego, okazał się winnym o nieuwiadomienie zwierzchności o knowanym w Krzemieńcu spisku; o czynnego w tymże uczestnictwa, przez wycieczki czynione w celu wywiadywania się o przedsięwzięciach rokoszan, i zachęcania do rokoszu innych młodych ludzi, s których jednemu, uczniowi *Piątkowskiemu*, zagrażał nawet zastrzeżeniem go, jeśli niezechce udać się z nim i innemi 10cią szlachciami, s powodu niezalezienia powstańców około Krzemieńca, do Galicyi, ze stałym postanowieniem połączenia się tamże, lub przebrania się stamtąd do rokoszan w Polsce; i zuchwałych wyrazów umieszczanych przezeń w odpowiedziach czasu zostawania pod sądem. Za takowe występki, Głównodowodzący 1g armiją na mocy nadanej mu władzy, postanowił, pozbawiwszy pomienionego *Zajączkowskiego* szlachectwa, posłać go do Syberyi na osadę, majątek zaś jaki się okaże zabrać na skarb. N. PAN obu powyższe wyroki, zatwierdził 24 Grudnia z. r. w całej ich mocy.

— *Ukazy Rząd. Senatu, s 1 Departamentu.* 1) 7 Stycznia 1831. O uwolnieniu od aresztu majątku R. Tajnego *Rachmanow*.—2) 14 Stycznia. Iżby jamowi podwodnicy (*ямщики*) mogli odbywać powinność utrzymywania koni na najbliższych od mieszkania swojego pocztowych stacjach, w naturze.—3) tegoż dnia. O odpowiedzialności Architektów za przypadki pożarów.—4) tegoż dnia. Z ogłoszeniem prawideł względem utrzymywania ukończonej już części Moskiewskiego szosse.—5) 15 Stycznia. O rościagnieniu na włościan dóbr rodziny *Cesarskiej* (*удѣльныхъ*) mocy Ukazu 21 Listopada 1831, o braniu do wojska, ukrywających się od wojennej służby włościan skarbowych.—6) 20 Stycznia. Iżby chorążego *Szczerbakowa* nieprzyjmowano odtąd do żadnej służby.—7) O przyjmowaniu przez skarb w wypłatach, uszkodzonych biletów skarbu państwa;—8) tegoż dnia. O prawidłach i formach reskryptów i ukazów tyczących się mianowania rozmaitych;

osób kawalerami orderów Orła Białego i Ś. Stanisława.—*tegoż dnia*. Z ogłoszeniem dodatkowego etatu kancelaryi Kapituły Orderów, dla nowo utworzonego w niej oddziału Orderów CESARSKICH i KRÓLEWSKICH.

— Stosownie do CESARSKIEGO rozkazu nałożone zostają areszta: w gubernii Wołyńskiej: 18 Grudnia, na 56 dusz obyw. Jana Łosiewicza, s powodu wydalenia się, niewiadomo dokąd, jego syna Leona; na rozmaite majątki ziemie i domy, położone w pow. Rowieńskim, obyw. Józefa Małyńskiego, s powodu ucieczki jego syna do Austrii; i na 176 dusz obyw. Tytusa Sarneckiego, zostających pod opieką matki, Maryi z Gadomskich Sarneckiej, s powodu jego uczestnictwa w przedsięwzięciach rokoszan.

— Czasowa Komissya Kontroliz wydziału powiatowego ogłasza, iż ukończyła rachunki likwidacyjne gubernii Grodzieńskiej o brane przez wojska za kwitami w 1812, 1813 i 1814 produkta, i przyznała obywatelom tamecznym należności ogółem 8,885 r. 43½ k. srebrem, i 7,419 r. 43½ k. assynacyjami. O wydaniu takowej summy komu należy Kontroler Państwa, przesłał już do ministra skarbu odezwę w dniu 13 b. m.

— Do Petersburga przybyli: 19 b. m. z Warszawy, dowódzca 2ej dyw. pieszej Jen.-major Ziętów;—21go, Główny dyrektor komunikacyj dróg i mostów Kr. Polskiego Jen.-major Christiani;—22go, z Narwy, dowódzca 2ej dyw. dragonow Jen.-major Schilling 1. Wyjechali: 19 b. m. do Ostroga, Senator xzę Jabłonowski;—20go, do Białegostoku, tameczny pow. marszałek Ołdakowski.

Warszawa 15 Stycznia. Jen.-Feldmarszałek xzę Warszawski w ogłoszeniu umieszczonem w tutejszej gazecie powszechnej, podaje do wiadomości, iż N. CESARZ i KRÓL, ze względu na terazniejsze położenie podoficerów i żołnierzy byłych wojsk polskich, którzy korzystając s przebaczenia i łaski MONARSZEJ, do kraju po skończeniu wojny wrócili, których największa część, niemając żadnych krewnych nie ma dziś nawet sposobu utrzymania się, pozwolił, ażeby wszyscy pomienieni podoficerowie i żołnierze wezwani zostali do służby Rossyjskiej. Każdy z nich, od chwili oznajmienia o swoich chęciach naczelnikowi województwa, pobierać zacznie pensyją podoficerów lub żołnierzy wojsk rossyjskich, będzie mógł obrać według własnej woli zakres służby od lat 15 do 25, i nabędzie praw do wszelkich przywilejów służby rossyjskiej. Z różnicą tylko, iż podoficerowie którzy służyli w tém stopniu czasu prawego rządu, wejdą w teże randze i do wojska rossyjskiego, wyniesieni zaś nań przez rząd rewolucyjny przymowani tylko będą za prostych żołnierzy. Służba w wojsku polskiem do czasu rewolucyj, liczoną im będzie do zakresu potrzebnego na utrzymanie znaku mienagannej służby, lecz nie do rang oficerskich.—Wszyscy wstępujący na zasadach powyższych do służby rossyjskiej, otrzymają wszelkie potrzebne zasiłki do rządu, i odesłani zostaną do Kijowa, dla zaciągnięcia się tamże do przeznaczonogo dla nich korpusu.

RZUT OKA NA ROK 1831.

Zawieruchy polityczne, i klęski tak niepospolite odznaczyły rok 1831, iż pozwolimy sobie teraz, gdyśmy już za granicą niebezpieczeństw, rzucić wzrok na tę zbyt

pamiętną epochę:—tak po trudnej i niebezpiecznej podróży, wędrownik, stanąwszy u mety, zatrzymuje się aby spojrzeć zdaleka na przepaści które przebył, i niebezpieczeństwa które za sobą zostawił.

Dwie wielkie plagi trafiły państwo w przeciągu upływnionego roku; rokosz narodu przez lat siedmnaście nierozzerwanym węzłem z Rossyją spojonego, i cholera-morbus, której niewyrachowane zniszczenia na wschodzie, roznosząc wczesnie postrach między nami, przedstawiały imaginacyi najopłakańszą przyszłość. Dzięki Opatrzności, która nie przestaje czuwać nad tém państwem, dzięki mądrym zabiegom Rządu, ożywionego mężnym przykładem CESARZA, trwanie tej plagi, i liczba jej ofiar o wiele nie doszły do tego, czego się słusznie można było lękać. Dawno już obie stolice, kolejno przez nią napastowane całkowicie się jej pozbauiły, równie jak i gubernije które przebiegła zaraza. Gorliwość prywatnych osób odpowiedziała ojcowskiej troskliwości rządu, a ich niewyczerpana dobroczynność, mnożąc środki wszelkiego rodzaju, dała charakterowi narodowemu sposobność rozwinięcia cnót najszlachetniejszych i najwyższych. Jeżeli w pierwszych dniach tej choroby, której nowość zdała się być niezbadaną tajemnicą w oczach nieoświeconego pospółstwa, jak się to nie w jednym kraju zdarza, małe rozruchy zakłóciły nieco spokojność stolicy, tośmy na tenczas właśnie widzieli naszego WŁADZCĘ usmierzającego je samą tylko obecnością swoją, i jednym słowem zwracającego na drogę powinności tych, którzy rażeni i obłąkami strachem, na chwilę byli z niej zбочyli.

W tymże samym czasie, druga, straszniejsza nierównie zaraza, gdyż godzi na życie polityczne krajów najbardziej kwitnących, zrywa wszelkie towarzyskie węzły, niweczy wszystkie dążenia, i wszystkie źródła pomysłności wysusza, jednym słowem rokosz, szerzył swe okropne w Polsce spustoszenia, kiedy waleczne wojska nasze, ożywione niezachwianą ku MONARSZE swemu wiernością i świetnem męstwem które je odznacza, passowały się z owymi szeregami buntowników, które pokrywając ziemię polską, prowadzone były przez swych występnych dowódców aż w granice prowincyi naszych, niegdys Polskich. Ani pomysłność kraju, która tak rychło się rozwinęła od czasu przyłączenia go do Rossyi, ani ogromne postępy jego przemysłu, i niezliczone dobrodziejstwa jakie był wniwnien panowaniu pod którym zostawał, żaden nareszcie związek wdzięczności nie był w stanie zatrzymać wierzycieli, mnożących wszędy bez miłosierdzia ofiary swej dumy. Wiadomo jak nazawsze pamiętny szturm Warszawy położył koniec tej krwawej walce, i jak w owém chlubnym zwycięstwie, wojsko rossyjskie odznaczyło się, godną podziwienia karnością, i niezrównanem męstwem.

Napróżno, dni kilka bezskutecznego oporu ze strony buntowników, aby się utrzymać w dwóch twierdzach im pozostałych, opóźniły na chwilę całkowite zniszczenie ich wojska. Wkrótce część jego poddała się bezwarunkowo prawemu Władzcy, reszta zaś złożyła broń na ziemi sąsiedniej obcego państwa. Tak spełżył urojenia, któremi wciągnięto krajną błogą i spokojną w przepaść niedoli. W tenczas to nieszczęśliwi mieszkańce, otwarłszy oczy na prawdziwe swe położenie, ujrzeni około siebie nędzę i rozpacz; lecz przeznaczenie chciało, aby od tego PANA którego obrazili, odebrali pocieszenie. Wtedy to ukazał się akt amnestyi, niosący przebaczenie i niepamięć przeszłości. Pod tą opatrną tarczą, wielka liczba ujrzała już

swe domowe zacisza; płaczą nad tymi, których nie-szczęsne zaślepienie, lub zdradzieckie namowy uczyniły głuchymi na głos powołujący ich s tak czułą wspomniałomysłnością.

Pośród wypadków tak ważnych, tak gwałtownych wstrząszeń, i niespodzianych przewrotów, możnaby powiedzieć, widząc szczęśliwe skutki rządu wewnątrz państwa i nieprzerwany postęp ulepszeń z jego starań wpływających, iż nic nie zmąciło spokojności kraju. Wysoka mądrość tego rządu obejmowała wszystko co się tylko mogło przyłożyć do pomysłności państwa, dawała początek najzbawienniejszym zakładom, i używała we wszystkim najużyteczniejszych środków; tym sposobem, szranki w których się dotychczas zawierał przemysł narodowy, zostały na dalszą odstawione przestrzeń, i obudzone spółzawodnictwo przez odmiany w taryfie celnej i założenie technologicznego instytutu, którego byt jest słusznym dla nas przedmiotem nadziei i wdzięczności. Zaprowadzono szkoły dla wieśniaków, ażeby klasa tak użyteczna uczyła się poznawać i pełnić swe obowiązki względem Boga i Monarchy. Prawa o zaciągu rekrutów uzupełniono w sposób przynoszący ulgę w tym publicznym ciężarze. Liczna klasa szlachty odebrała organizację, która naznacza każdemu z jej członków właściwe w towarzystwie miejsce, i użycza środków stania się użytecznym sprawie publicznej, ułatwiając jej postępy na drodze cywilizacji.

Utwierdzone na oświeconej troskliwości która przewodniczy naszej wewnętrznej administracji, powszechne zaufanie, jakiego zewnątrz używa Rosya, ani na chwilę nie osłabło; kurs papierów publicznych i assygnacji nie doświadczył żadnego zniżenia; równie też kurs brzęczącej monety został na tym że samym stopniu, i nie mieliśmy świetnych bankructw, które w innych krajach zachwiały chwilowo kredyt najznakomitszych stanowisk handlowych. Cóż można więcej powiedzieć na pochwałę gruntowności naszego systematu finansowego?

Dzięki rozmaitym ułatwieniom jakich rząd nasz użycza klasom przemysłowym, dzięki opiece jaką wszelkie prywatne przedsięwzięcia do powszechnego użytku dążące u niego znajdują, handel płodów Rossyjskich był równie ważny jak i zyskowny. Świetna wystawa wyrobów przemysłu narodowego w Moskwie, dała nowy dowód jego postępów. Zachęcenia rządu, i przywileje dawane przedsiębiorcom żeglugi parowej, zaczęły już ją rozszerzać po naszych jeziorach i rzekach; komunikacje zaś lądowe złatwione są ulepszeniem dylizansów, i wprowadzeniem transportów dla odsyłania przez pocztę towarów.

W prawodawstwie, krok olbrzymi uczyniono ogłoszeniem zupełnego kodexu wszystkich praw Rossyi.

Szlachetne zachęty jakie muzy narodowe znajdują u Tronu, mnożą postępy, budzą spółzawodnictwo, które upładnia i rozwija talenta.

Ważne ulepszenia tyjące się oświecenia publicznego wprowadzonymi zostały do tego źródła moralności i cnót nastąpić mającego pokolenia, i dzieci młodego wieku wielkiej liczby szlachty Rossyjskiej, wychowywane są z macierzyńską pieczołowitością, pod bezpośrednią opieką NAJJAŚNIEJSZEJ małżonki naszego MONARCHY.

Tym sposobem ufność którąśmy w NIM położyli, i niczem nie zachwiana wierność którą Mu poświęciliśmy, znalazły swą nagrodę, w licznych pomysłnościach jakimi opatrność uwieńczyła JEHO szlachetne usiłowania; z uczuciem radości na wspomnienie tyłu przełamanych zawad,

ożywni najśłodsza nadzieją, myśląc o błogiej przyszłości która nas oczekuje rok ten nowy zaczynamy; nadto, zaczynamy go s przekonaniem głębokiem, iż dopokąd Rosyjanie uchowają, jak po dziś dzień, swe przywiązanie do Tronu, ufność jedynie w swego MONARCHĘ, i poddanie się zupełne JEHO woli, tę niewruszoną podstawę szczęścia publicznego, dotąd wszystkie usiłowania nieprzyjaciół naszych będą się rozbiły o JEHO Tron wysoki; a nasza młoda ojczyzna, rosnąc w cywilizację i potęgę, pokaże światu przykład, jak połączony tym sposobem z MONARCHĄ swym narod, może dościsnąć wszelkich rodzajów sławy i pomysłności. (J. S. P.)

Wiadomości zagraniczne.

London 17 Stycznia. Podług wiadomości urzędowej z d. 10 b. m., lordowie skarbu, zawiadomili Komisyją umorzenia długu publicznego, iż w roku który się ukończył 10 Października 1831, roschody krajowe, przewyższyły rzeczywiście przychody o 20,537 fr. ster. 18 szyl. 11 p., w skutek czego, komisyja pomieniona niebędzie spłacała długów od 5 Stycznia do 5 Kwietnia b. r.

— Konsul nasz w Lizbonie, domagał się usilnie zadośćuczynienia od rządu tamecznego; żądał 180 contos de reis dla dwóch oficerów angielskich, pokrzywdzonych w Cintra; 75 contos dla P. Hamilton, napadniętego na ulicach Lizbony; odjęcia rangi pewnemu pułkownikowi i majorowi korpusu ochotników i 10,000 fr. dla P. Midosie, który został uwięzionym, i innych jeszcze wynagrodzeń, wynoszących ogółem 200 contos reis (200,000 fr.) Spodziewano się też w Lizbonie silnej eskadry na poparcie takowych żądań.

— Podług gazet z Nowego Yorku, w Kolumbii zaszyły ostatnimi czasy wielkie odmiany; składające tę rzeczpospolitą prowincyję oderwały się od siebie, i utworzyły trzy państwa niepodległe, pod nazwiskiem Nowej-Grenady, Venezuela i Państwa Równikowego.

Paryż 18 Stycznia. W Izbie parów 12 b. m. słuchano raportu o prawie względem zaciągów wojskowych.—P. Villegontier podawał doń wiele popraw. Najważniejsza zależy na tém, ażeby liczbę lat służby wojskowej nowozaciągniętych, którą izba deputowanych ograniczyła do 7miu, podnieść do 8 lat. Następnie, słuchano raportu o prawie znoszącem ustawę 11 Września 1807 względem pensyi wielkich urzędników państwa. Komisyja ułożyła je w sposób następujący: «Gdy przez znakomite zasługi, ministrowie lub marszałkowie nabędą prawa do jakich nadzwyczajnych nagród, które stan ich majątku potrzebni czynić będzie, pensyje podwyższone im być mogą najwięcej do 12,000, pensyje zaś ich wdów do 6,000 fr.»—Zajmowano się jeszcze rosprawami względem projektu prawa o Karolu X, i nazajutrz, 15go, przyjęto je większością 91 przeciw 40.

— W Izbie deputowanych, 12 b. m., toczyły się dalsze rosprawy o liście cywilnej, i przyjęto artykuły od 12 do 17;—Artykuł 18y Komisyja ułożyła w słowa następujące: «Król pobierać będzie ze skarbu publicznego, przez cały ciąg swojego panowania summe 14,000,000

lub 12,500,000 fr.; (za każdą s tych liczb było w Kommissji po cztery głosy).» — Tu, P. Merlin wniosł, ażeby tę liczbę podnieść do 15 milion., P. Giraud zaś radził zmniejszyć ją do 12, a P. de Ludre do 4 milionów. — P. Kaz. Perier, porównawszy dzisiejszą listę cywilną z dawniejszą, która wynosiła, jak twierdził, do 40 milionów, wyrażał się s tego powodu w sposobie następującym: «Rosprawy niniejsze tę mają niedogodność, iż stawiają obok siebie dwie rzeczy które zbliżyć najtrudniej: rzecz o godność, i rzecz o pieniądze. Bywa ona częstokroć przykrą okolicznością w sprawach wyższej klasy prywatnych: jakąż więc będzie w obliczu tronu, przed którym nieprzychodzimy tu targować się o blask korony, kiedy sam Król nietargował się o jej przyjęcie, w czasach niebezpieczeństw i stanowczych przesilen. Daleką jest odemnie myśl, ażeby do tych rospraw wytaczać obronę Króla lub jego rodziny, której, prywatne cnoty czcili już wszyscy francuzi, nim te stały się jeszcze cnotami publicznymi, t. j. nim jeszcze wydarliśmy byli spokojności i domowemu szczęściu wspinałomyślnego xiążęcia, ojca rodziny, dla narzucenia nań uciążliwych obowiązków, których przynajmniej niemamy prawa czynić mu przykrzejszemi i mniej znośnemi. Powtarzam, rzecz tu idzie nie tylko o pieniądze: jest to przedmiot polityki, i w tejci to wierze zaklinamy was, ażebyście się przejęli gruntownie ważnością podanego wam dziś pytania; i wyrażamy życzenie, ażeby jednomyślności, która połączy was w tej sprawie o godność tronu, była tylko symptomatem i przepowiednią jedności, której duszą całą pragniemy we wszystkich zagadnieniach o losy krajów i zasad, które na łonie tej izby wywiązać się mogą.» — Przystąpiono następnie do głosowania na pomienioną liczbę: odrzucono 14 milion., i przyjęto pensyją 12,000,000 fr. — 15go zajmowano się témże prawem, i przyjęto kolejno następane jego artykuły: «Art. 1, summa pomieniona (12 milion.) wypłacana będzie częściami $\frac{1}{12}$, miesięcznie, z góry, umocowanej do tego przez Króla osobie. Art. 18, w przypadku śmierci Króla, wyznaczone zostanie Królowej wdowie, która go przeżyje, wiano. Wiano takowe, składać się będzie z rocznego, dożywotniego dochodu, oznaczonego przez osobne prawo. Na mieszkanie wyznaczony jej zostanie pałac Elysée-Bourbon, ze sprzętami jakie się podówczas w nim znajdują. Art. 19, xiążę następcą tronu, pobierać będzie rocznie, s funduszów skarbu państwa, summę 1,000,000 fr. Summa ta podwyższoną mu zostanie do 2 milionów gdy się ożeni. Art. 20, Uposażenia młodszych synów Królewskich i xiężniczek jego córek, oznaczone później zostaną przez osobne prawa. Art. 21, Król uchowa własność dóbr, które do niego należały przed wstąpieniem na tron; dobra te, i wszelkie inne, które nabędzie prawem kupna lub darowizny, w ciągu swojego panowania, stanowiąc będą jego własność prywatną. Art. 22, Król, będzie mógł rozrządzać swoją własnością prywatną, tak za życia, jako i w testamentie, na korzyść swoich następców, w linii prostej, stosownie do Kodexu cywilnego, i z zachowaniem przepisanego przez 9 art. prawa o trzeciej części. Zapisy czynione na korzyść następcy z linii pobocznej, wtedy tylko będą ważne, jeśli stosować się będą do bezpośredniego dziedzica tronu, w jakimkolwiekby stopniu pokrewieństwa z nim zostawał. Art. 23, Jeśli Król zejdzie s tego świata nierozporządziwszy prywatnym majątkiem swoim, spadki odziedziczą po nim, według przepisów praw cywilnych, jego następcy w linii pro-

tej. W ich zaś braku, spadki takowe przejdą na następcę tronu, który będzie nań wezwan jako najbliższy krewny płci męskiej. — Prywatna własność Królewska, wraca do skarbu tylko w razie zupełnego wygaśnięcia panującej linii.» — Następnie, przyjęto jeszcze ostatni artykuł, iż «prawo takowe obowiązywać pocznie od d. 1 Stycznia 1832. Jednakże dochody z dóbr składających dawne uposażenie i majątki domu Orleańskiego, zebrane lub zebrać się mające do pomienionego 1 Stycznia 1832, i summy 1,500,000 fr. brane miesięcznie ze skarbu, nieodzwrotnie pozostają w cywilnej liście objęte;» — i, nakoniec, po odbytem głosowaniu na całe prawo o liście cywilnej, przyjęto je większością 259 przeciw 107.

— Podług ostatniego Nr *Monitora*, dochód s podatków we Francji wynosił w 1829 591,010,000; w 1830 572,243,000; w 1831 527,023,000 fr. W upłynionym więc roku, mniejszym był o 45,220,000 fr. niż w 1830, a o 63,987,000 fr. niżeli w 1829. Samo poniżenie cła od trunków, wprowadzone od 1 Stycznia 1831, zmniejszyło takowe dochody o 34,800,000 fr. względem 1830.

— P. Meyer-Beer, sławny Kompozytor, autor opery Robert-djabeł, mianowany został członkiem legii honorowej.

— Jen. Saldanha przesłał znajdującym się dziś we Francji ziomkom swoim list, którym oznajmuje iż s powodu nowych stosunków dyplomatycznych Don Pedra, niebędzie należał do gotującej się przeciw Portugalii wyprawy, i pozostanie na misyji w Paryżu.

Madryt 10 Stycznia. Do dowódców wojsk zajmujących północne prowincyje państwa, wysłane zostały temi dniami rozkazy ażeby zatrzymali przysobie taką tylko liczbę żołnierzy jaka nieodbitcie jest potrzebną do załóg po miastach, wszystkie zaś pozostałe wojska wystali do Galicyi i Estramadury.

Nauplija 21 Grudnia. z. r. Kongres w Argos otworzony został 19 b. m., i na pierwszym posiedzeniu, wysłuchawszy zdania sprawy hr. Angustyna Kapodistrias, i uwolniwszy tymczasową komisysją, nazajutrz 20 t. m., obrał tegoż hr. Kapodistrias prezydentem Grecyi. — Następnie, Kongres zajął się spisaniem porządku spraw któremi się ma zajmować, i stosownie do tego, przedmiotem przyszłych prac jego będzie: 1) ułożenie nowej konstytucyi; 2) adresu do dworów sprzymierzonych s prośbą o przysięszenie objoru Króla; 3) urządzenie spraw skarbu państwa i wymiaru sprawiedliwości; 4) oznaczenie wynagrodzeń dla majtków, wojsk lądowych i urzędników; 5) wydzielenie części ziem rozmaitym osobom mającym do nich prawo; i 6) wyznaczenie komisysji nadzwyczajnej, na rozpatrzenie rachunków rozmaitych ministerstw. — Nakoniec, Kongress czując iż nieużywałby zupełnej wolności, w mieście tak otwartem jak Argos, wśród zbrojnej opozycyi: gdyż każdy z deputowanych przywoził s sobą mniej więcej liczny orszak zbrojnych stronników, postanowił przenieść się do Nauplii, i dzisiaj 21 b. m. część deputowanych już tu przybyła. Jednakże, pomimo tych środków ostrożności, tegoż dnia między pozostałymi jeszcze w Argos zaszyły krwawe zapasy. Zgraja stronników opozycyi napadła na dóm nowoobranego prezydenta, i zaledwie po długiej walce rokoszanie ci zmuszeni zostali szukać schronienia w domach swoich. 50 z ich liczby zabito lub raniono; pozostali, z naczelnikiem swoim Griwas, poddali się i otrzymali od rządu pozwolenie udania się do Rumelii. Wojsko rządowe, utraciło w tej sprawie 20 ludzi.

Konstantynopol 27 Grudnia. Po wybuchnięciu powstania Greckiego, Porta odwołała była rezydentów swoich przy dworze Wiedeńskim, Paryskim i Londyńskim, i miejsca ich dotychczas pozostawiały nieosadzonemi. Od kilku dni dopiero, Reis-Effendi zawiadomił internuncjusza Austryackiego, iż Sultan postanowił znów mieć rezydenta w Wiedniu, i że wybór jego padł na P. Jana de Maurojeni, który do 1821 sprawował te obowiązki z zadowoleniem obu dworów.—Uzbrajania Porty przeciw Mehemedowi paszy ciągną się z największym pośpiechem. Kaimakan Alepu, wyniesiony na stopień Wezyra, za zasługi w uśmierzeniu Dauda, paszy Bagdadu, mianowany został rządcą Alepu, i, s tytułem Seraskiera, naczelnym wodzem wojsk które zebrać ma w prowincjach Merosch, Siwas i Adana. Mehemed pasza, rządcą Sylistryi, również uda się na teatr wojny, i wojska jego przewiezione zostaną morzem do Gallipoli.—Sultan ogłosił przebaczenie mieszkańcom Damaszku, pod warunkiem ażeby zaopatrzyli w żywność wyprawioną stąd 17 b. m. do Mekki karawanę.

(J. S. P. — G. P. P. Rz. G.)

Wiadomości Handlowe i przemysłowe

Petersburg 18 Stycznia.

Zadanie do nagród, na 1852 rok, ustanowionych przez Prezydenta IIgo (naukowego) oddziału towarzystwa Gospodarczego Petersburskiego, hrabię Alexandra Kuszelew-Bezborodko. (wyjątek z jego mowy, mianej na posiedz. tegoż towarz. 31 Paźdz. 1851.)

«Wśród jednostajności trzypolnego w Rosyi rolnictwa znajdujemy pewne okręgi stanowiące niejaki wyjątki: ogrody warzywne Rostowskie, uprawa lnu w zachodniej części Pskowskiej i pewnych powiatach Wołogodzkiej gubernij, uprawa konopi w Orłowskiej i Kałużskiej, i inne tym podobne, słusznie powinny zwracać uwagę miłośników rolnictwa. Rostowscy ogrodnicy bezwątpienia trzymają się najlepszych zasad płodozmiennego gospodarstwa i ulepszenia ziemi; biegłość ich w tej sztuce jest taka, iż najbardziej wyrobiona teoria powinna od nich zasięgać praktycznych prawideł, w których nieustępują oni angielskim i hollenderskim agronomom. Nie ograniczając się swym rodzinnym krajem, roznoszą swą sztukę po wszystkich miastach rosyjskich; w Odessie, Wilnie, Rydze i innych najodleglejszych miastach zjawiają się ze swym przemysłem; i mieszkańcy miejscowi, w zwyczajnym stanie rolnictwa, nigdzie nie mogą iść z nimi w zawody: tak tryb ich jest dobry i pewny. Cośmy rzekli o rolnictwie i ogrodnictwie, może się zastosować do rękodzieł, zaczynając od najprostszych i wnosząc się do pewnych wyższych kunsztów. S powołania naszego możemy zwracać na nie uwagę; bo mają związek s przemysłem, żywiącym dziś kilka miast i nawet powiatów, jak naprzykład: wyroby safianickie w Torżku i Kazaniu; cieńkie a wąskie płótna Archangelskiej i Wołogodzkiej gubernij;

rzeźba na kości w Archangelsku; wyroby ze srebra s czarnym szmelcem w Ustiugu; filigranowe, w Solwyczegodsku; malarstwo obrazów kościelnych w Suzdalu, i t. p. gdyż wiele miast ma swój oddzielny rodzaj przemysłu.»

«Dotąd wszakże nie wyjaśniono dostatecznie skąd te sztuki i rzemiosła wzięły początek, jak i kiedy się wzmogły, rozszerzyły i stanęły na dzisiejszym stopniu wykształcenia. Wybadanie tego może być wielce pożytecznem: ujrzemy bowiem przyczyny i środki, użyte pierwiastkowo ku założeniu takiego lub innego kunsztu; przez to odkryjemy doświadczeniem utoroną drogę do wprowadzenia nowych jeszcze gałęzi przemysłu, tak potrzebnego w obszernym kraju naszym; otrzymamy możność ułożenia historyi przemysłu rosyjskiego i rolnictwa; docieczemy: jaki kunszt zrodził się w Rosyi, a jaki przyszedł do nas z Grecyi w X^m, XI^m, XII^m, XIII^m wieku; cośmy przejęli od Chińczyków i innych ludów Azji, co winniśmy zachodniej Europie, jakimi rodzajami przemysłu obdarzył wdzięczną Rosyją wielki i daleko sięgający genijusz Piotra.»

«Niemniejby pożytecznem było, dla postępów rolnictwa, zebranie szczegółowych spisów wszystkich leśnych, polnych i łąkowych roślin, s przyrodzenia, lub przez oswojenie, na głównych Rosyi punktach rosnących. Takie botaniczne obrazy posłużyłyby za skazówkę do nowych gałęzi wiejskiego przemysłu.»

«Na zasadach tego rozumowania podane zostają następane zagadnienia do rozwiązania na rok 1852»

1) Przedstawić historyczne badania o zaprowadzeniu, wydoskonaleniu, rozszerzeniu i obecnym stanie Rostowskiego ogrodnictwa, gruntując się na dziejach krajowych lub innych dowodach.

2) Toż o wyrobach srebrnych szmelcowanych w Wołogdzie i Wielkim-Ustiugu.

3) Toż o wyborach safianickich w Torżku i Kazaniu.

Za zaspakajające każdego s tych zadań rozwiązanie, przeznacza się medal wartości 30 czerw. złotych.

4) Kto przedstawi najzupełniejszy spis wszelkich leśnych, polnych i łąkowych traw, ziół i drzew, samorodnych i przyswojonych w okolicach jednego z niżej pomianowanych punktów Rosyi, z oznaczeniem tak systematycznych jak i gminnych ich nazwisk, otrzyma złoty medal wartujący 10 czerw. zł. a) Petersburg. b) Moskwa c) Kijów. *Na zachodniej pochyłości:* d) Ryga. e) jakibądź punkt Podolskiej gubernij, stawiający chociażby słabe przedłużenie pasma gór Karpatu. f) Odessa. Kiszieniew. g) Południowe wybrzeże Krymu. h) Tyflis, lub drugi punkt Zakaukaski. *Na wschodniej:* i) Astrachan. k) Orenburg. *Na północnej:* l) Archangelsk. m) Miejsca na wyniosłej płaszczynie między źródłami Wołgi, Dniestru, zachodniej Dźwiny i wód Ładogi.

«Ostatni zakres do przysyłania rozwiązań tych 15^{tu} zadań, jest 1 Września 1852 r.»

«Nadto, rozdane zostaną nagrody: 16) Za najlepsze dzieło w przedmiocie rolnictwa lub przemysłu rękodzielnego, przedstawione naukowemu komitetowi towarzystwa, przed 1^m Sierpnia 1852 r., medal wartujący 30 czerw. złotych.»

17) Za model nowowynalezionnej w Rosyi machiny powszechnego użytku, w tymże zakresie, medal również od 30 cz. zł.»

«Odpowiedzi na wszystkie powyższe zadania mogą być pisane w językach: rosyjskim, francuskim i niemieckim,

i nie później nad wymienione zakresy, mają być przesłane do Rady towarzystwa gospodarczego (въ Совѣтъ ИМПЕРАТОРСКАГО С. Пешербургскаго Вольнаго Экономическаго общества) bezimiennie. Każda rozprawa powinna nosić jakiegokolwiek godło, które też ma być powtórzone na zapieczętowanym liście, przy rozprawie znajdującym się i zawierającym imię, stan i miejsce pobytu autora. Imiona pisarzy których dzieła otrzymają nagrody, zostaną przeczytane na uroczystym posiedzeniu 31 Października 1852 a same dzieła, wydrukowane kosztem towarzystwa. Inne pisma na żądanie, powrócone będą autorom.»

Handel Odeski. Zbieg różnych nieprzyjaznych okoliczności w roku zeszłym zaszkodził handlowemu ruchowi w porcie Odeskim. Liczba przybyłych i wyszłych okrętów w tym roku nie dochodzi ani połowy liczby przeszłorocznej.

	w 1850	w 1851
Przyszło	910	430
Wyszło	917	420
Podług objawionej ceny		
Zagranicznych towarów przywieziono na	15,557,464 r. 66 k.	12,322,056 r. 55 k.
Zagranicznych towarów za linią portofrancko wewnątrz Państwa przywieziono na	8,062,626 r. 79 k.	8,847,065 r. 30 k.
Wyszło towarów za granicę na	27,931,960 r. 40 k.	20,063,953 r.

Ubytek ten w handlu Odeskim w r. 1851, był koniecznym skutkiem rozruchów w południowo zachodnich gubernijach, których mieszkańcy są głównymi spożywaczami zagranicznych towarów, przywożonych tym portem do Rosyji; a nawzajem, większa część naszych płodów wysyłanych z Odessy za granicę s tych gubernij przychodzi.

Mimo to dochody celne, pobierane od towarów przywozowych na korzyść miasta Odessy przewyższają wszystkie dawne lata, oprócz ubiegłego 1850 r., a wpływając na korzyść skarbu przenoszą wszystkie dawne lata bez wyjątku.

Na korzyść miasta s piątej części cła weszło: w 1851 r. 1,037,414 r. 37 k. a przeto w porównaniu s 1850 r. mniej 180,411 r. 31 k., a w porównaniu s 1823 r. więcej 399,602 r. 82½ k.

Na korzyść skarbu z ¼ cła weszło w 1851 r. 1,580,616 r. 72½ k., przeto w porównaniu s 1850 r. więcej 365,469 r. 35½ k., a s 1823 r. więcej 610,176 r. 84 k.

W r. 1851 ogół dochodu celnego wynosił 3,520,851 r. 49½ k., przeto w porównaniu z r. 1850 mniej 120,222 r. 41 k., a z r. 1823 więcej 1,689,052 r. 4 k.

Celniejsze towary, ze względu na wielkość objawionej ich ceny były następujące:

I. S przywiezionych do porto-franko:

	C e n a.
Moneta rozmaita	4,592,025 r. — k.
Owoce suche	1,585,615 — — —
Wyroby rękodzielne.	1,536,306 — 35 —
Wina	1,049,040 — — —
Oliwa	1,004,713 — — —
Jedwab surowy niefarbowany	773,180 — — —

II. Z wywiezionych wewnątrz Państwa:

Moneta	2,313,684 r. 70 k.
Jedwab surowy	1,330,400 — — —
Owoce suche	1,081,050 — — —
Oliwa	910,557 — — —
Wina	530,334 — — —

III. Z wywiezionych za granicę:

Pszenvca	10,996,650 — — —
Łój	2,963,105 — — —
Wełna surowa	1,039,140 — — —
Miedź	941,685 — — —
Powrozy	525,200 — — —
Skóry wołowe surowe	458,720 — — —
Siemię lniane	335,895 — — —
Wosk	330,200 — — —
Złoto przędzone	304,000 — — —

KURS WEXLOWY I PIENIĘŻNY.

Petersburg 22 Stycznia.

Na Londyn	na 3 m. pens. 10 $\frac{19}{32}$.
— Amsterdam	— 65 d. cens. 52 $\frac{3}{8}$.
— — — — —	— 3 m. — 52 $\frac{1}{2}$.
— Hamburg	— 65 d.sz. bko. 91 $\frac{3}{8}$.
— — — — —	— 3 m. — 9 $\frac{3}{8}$.
— Paryż	— 70 d. cent —
— — — — —	— 3 m. — 110 $\frac{1}{2}$.
Dukat nowy	— — — — —
Rubel złoty	3 r. 82 $\frac{1}{2}$ k.
— srebrny	3 — 67 $\frac{1}{2}$ —

Dochod stały komissii umorzenia długów:

6% assygn.	—
6% srebr.	—
3% srebr. (nowe) 1go szeregu	—
2go	—
3go	85 $\frac{1}{2}$ po 370 k.

Hamburg 24 Stycznia. Austryj. 5 proc. 84 $\frac{1}{2}$; Ang. Rossyj. 92 $\frac{1}{2}$; Ross. 1851, 85 $\frac{1}{2}$; Polskie oblig. udziałowe 114 $\frac{1}{2}$.

Londyn 21 Stycznia. 3% Konsol. 81 $\frac{7}{8}$; Rossyjskie 98 $\frac{1}{2}$.

Paryż 21 Stycznia. 5% 95 fr. 50 cent. 3% 65 fr. 45 cent.

(J. S. P. — G. H.)